

Skatteutskottets yttrande 2019/20:SkU3y

En effektivare flytträtt av försäkringssparande

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2018/19:124 En effektivare flytträtt av försäkringssparande. Med anledning av propositionen har tre motioner väckts. Ytterligare två motioner om flytträtt av försäkringssparande har kommit in under allmänna motionstiden och kommer att hanteras av finansutskottet i 2019/20:FiU14. I motionerna berörs dock inte några skattefrågor.

Skatteutskottet begränsar sitt yttrande till propositionen i de delar som avser förändringar i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, inkomstskattelagen (1999:1229) och skatteförfarandelagen (2011:1244).

Skatteutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens lagförslag i berörda delar.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Den skatterättsliga flyttregeln tillkom efter förslag i proposition 1998/99:87 Ändrade försäkringsrörelse regler. En förutsättning för flytt är att den nya försäkringen är av motsvarande slag som den tidigare försäkringen samt att försäkringens hela behållning överförs direkt från den ursprungliga försäkringen till den nya, så att t.ex. inga kontanter betalas ut. Syftet med bestämmelsen är att skattereglerna inte ska motverka möjligheterna att flytta pensionssparandet inom ramen för försäkringsavtalet och den civilrättsliga lagstiftningen så länge pensioneringssyftet upprätthålls. Till skillnad från den civilrättsliga flyttregeln i försäkringsavtalslagen omfattar den skatterättsliga flyttregeln alla typer av pensionsförsäkringar, även kollektivavtalsgrundade försäkringar.

Propositionen

I proposition 2018/19:124 En effektivare flytträtt av försäkringssparande föreslås lagändringar som syftar till att effektivisera möjligheterna att återköpa och överföra (flytta) livförsäkringar. I syfte att effektivisera den lagstadgade flytträtten föreslås tydligare regler i försäkringsrörelselagen (2010:2043) om vilka kostnader försäkringsföretag ska få beakta när de fastställer avgifter vid återköp och flytt. I propositionen förtydligas att avgiften får avse försäkringsföretagets direkta kostnader för den administrativa hanteringen av återköp eller flyttar, beräknade för försäkringar av samma slag. Vidare klargörs att försäkringsföretag får ta ut avgifter för att täcka sådana kvarstående anskaffningskostnader som är direkt hänförliga till den återköpta försäkringen eller den försäkring vars sparkapital flyttats. Det föreslås även att försäkringsföretag inte ska få ta ut någon avgift för kvarstående anskaffningskostnader senare än tio år efter det att försäkringsavtalet ingicks. Ändringarna i försäkringsrörelselagen berör sådana försäkringar som omfattas av den civilrättsliga återköps- eller flytträtten enligt försäkringsavtalslagen (2005:104), dvs. individuell personförsäkring med sparmoment.

Inom skatteutskottets beredningsområde föreslås i propositionen förändringar i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, och skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL.

Den skatterättsliga flyttregeln utvidgas och förtydligas. Det föreslås således att det i inkomstskattelagen (1999:1229) klargörs att hela värdet i en eller flera pensionsförsäkringar får flyttas till en annan pensionsförsäkring med samma person som försäkrad, utan några beskattningskonsekvenser. En sådan flytt ska även kunna ske under en pågående utbetalning av pension, men det får inte ha påbörjats några pensionsutbetalningar från den mottagande försäkringen.

Det nuvarande kravet på att den mottagande pensionsförsäkringen ska vara nytecknad slopas enligt regeringens förslag. Detsamma gäller kravet på att den mottagande försäkringen ska vara tecknad av försäkringstagaren i den ursprungliga försäkringen. Regeringen föreslår också ändringar av övergångsbestämmelserna till ändringar i inkomstskattelagen och lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Ändringarna syftar till att förhindra att beskattningen med avkastningsskatt förändras i samband med överlåtelse eller överföring av vissa försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007. Dock bibehålls kravet på att hela värdet i en pensionsförsäkring ska flyttas.

Vad gäller överlåtelser och överföringar av vissa försäkringsavtal anser regeringen att den lägre beskattningen med avkastningsskatt av vissa försäkringsavtal ska bestå efter överlåtelse eller överföring av avtalet. Ändringar i övergångsbestämmelser bör dock göras med stor restriktivitet. Det förhållandet att överlåtelser eller överföringar av kapitalpensionsförsäkringar och försäkringar som tidigare beskattats med premieskatt kan leda till att avkastningsskatten blir högre än om det inte har gjorts någon överlåtelse eller överföring, bedöms dock kunna medföra att försäkringsföretag avstår från att t.ex. effektivisera verksamheten genom omstrukturering. Det finns därför enligt regeringens mening skäl att ändra de nu aktuella övergångsbestämmelserna på så sätt att ett försäkringsavtal som har tecknats före den 2 februari 2007 och som överläts till en annan försäkringsgivare eller överförs från en enhet hos försäkringsgivaren till en annan enhet, inte ska anses ha ingåtts vid den tidpunkt då ansvaret för försäkringen övergår på den nya försäkringsgivaren respektive när försäkringen förts över. Det är samtidigt viktigt att upprätthålla syftet med de nu aktuella övergångsbestämmelserna. Det finns därför skäl att utforma övergångsbestämmelserna på ett sådant sätt att ett försäkringsavtal efter en överlåtelse eller överföring ska uppfylla villkoren i 58 kap. 16 a § IL från den tidpunkten då ansvaret för försäkringen övergår på den nya försäkringsgivaren respektive när försäkringen förts över. Eftersom det endast är pensionsförsäkringsavtal som måste uppfylla villkoren i 58 kap. 16 a § bör bestämmelsen begränsas till sådana avtal. Om den kontrolluppgift som avses i 58 kap. 16 a § IL inte lämnas kan det på samma sätt som i dag leda till avskattning av försäkringsvärdet enligt 58 kap. 19 a § IL.

Vad gäller ändringar i skatteförfarandelagen (2011:1244) när det gäller kontrolluppgifter om pensionsförsäkringar föreslås att kontrolluppgiftsskyldigheten utökas. Det föreslås bl.a. att vissa kontrolluppgifter ska innehålla nödvändiga identifikationsuppgifter för pensionsförsäkringsavtalet. Kontrolluppgifterna ska ha kommit in till Skatteverket inom 30 dagar, i stället för inom 14 dagar som tidigare, från den dag då den omständighet som utlöste kontrolluppgiftsskyldigheten inträffade.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Bestämmelserna i inkomstskattelagen ska tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2019. Bestämmelserna i skatteförfarandelagen

tillämpas första gången på uppgifter som avser beskattningsår som börjar efter den 31 december 2019. Vid överföring till en pensionsförsäkring som har tecknats före den 2 februari 2007 ska det mottagande försäkringsavtalet från överföringstidpunkten uppfylla villkoren i 58 kap. 16 a § inkomstskattelagen. För det mottagande pensionsförsäkringsavtalet gäller från överföringstidpunkten bestämmelserna i 58 kap. 19 a § inkomstskattelagen. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för försäkringsavtal som har överlåtits till en annan försäkringsgivare eller har överförts från en enhet hos försäkringsgivaren till en annan enhet före ikraftträdandet. Redan i dag kan det förekomma att samma försäkringsprodukt beskattas med två olika skattesatser beroende på om försäkringsavtalet varit föremål för överlåtelse eller överföring eller inte. Retroaktiva ändringar av skattelagstiftningen bör endast göras om det finns starka skäl. Den nu föreslagna ändringen syftar till att undanröja hinder för framtida omstruktureringar. Det saknas därmed skäl att ändra reglerna med retroaktiv verkan för att uppnå syftet med ändringen. Regeringen anser därför att äldre bestämmelser fortfarande bör gälla för försäkringsavtal som har överlåtits eller överförts före ikraftträdandet.

Förslagen om effektivare flytträtt och utvidgad kontrolluppgiftsskyldighet bedöms medföra initiala kostnader för Skatteverket på ca 1 miljon kronor, bl.a. för viss anpassning av Skatteverkets it-system, för extern information och kommunikation, intern utbildning samt ändring av Skatteverkets rättsliga vägledning. Förslagen som rör kontrolluppgifter medför att Skatteverket kommer att kunna effektivisera kontrollverksamheten. De eventuella kostnader som uppstår för Skatteverket ska hanteras inom Skatteverkets befintliga ekonomiska ramar. Övriga förslag bedöms inte medföra några ökade kostnader för Skatteverket.

Motioner

I ärendet hos finansutskottet har tre följdmotioner kommit in. Under den allmänna motionstiden hösten 2019 har ytterligare två motioner kommit in som berör de aktuella regeländringarna, och även dessa kommer att hanteras i det aktuella ärendet hos finansutskottet. Ingen av motionerna berör dock de ändringar av skattelagstiftningen som skatteutskottet har att yttra sig över. Skatteutskottet behandlar därför inte motionerna.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har i proposition 2018/19:124 En effektivare flytträtt av försäkringssparande föreslagit effektivare och bättre regler för flytträtten av försäkringssparande.

Utskottet välkomnar de förändringar som aviserats. Utskottet anser att det är viktigt att möjligheterna att återköpa och överföra (flytta) livförsäkringar effektiviseras och att pensioneringssyftet därmed upprätthålls och underlättas.

Sammanfattningsvis anser skatteutskottet att finansutskottet bör tillstyrka regeringens lagförslag.

Stockholm den 22 oktober 2019

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Per Åsling (C), Niklas Wykman (M), Hillevi Larsson (S), Helena Bouveng (M), Peter Persson (S), Tony Haddou (V), Boriana Åberg (M), David Lång (SD), Patrik Lundqvist (S), Hampus Hagman (KD), Anna Vikström (S), Eric Westroth (SD), Rebecka Le Moine (MP), Kjell Jansson (M), Johnny Skalin (SD) och Mats Persson (L).